

Editorial

Internet i la informació de
medicaments

Opinió dels professionals

Informació sobre medicaments
a internet adreçada a la
ciutadania

Notícies

Alertes de seguretat

Actualització farmacoterapèutica

Observatori de consum de medicaments

V Jornada de debat sobre
eficàcia i seguretat en la
utilització actual de medicaments

Editorial

Internet i la informació de medicaments

L'existència i el desenvolupament de les tecnologies de la informació són un fet en la societat actual. L'accés creixent a internet facilita la globalització en l'era de la informació, millorant les comunicacions i fent disponible gran quantitat d'informació per a qualsevol i en qualsevol àrea temàtica que sigui imaginable. Dins el camp de la salut, les relacions entre professionals sanitaris han evolucionat i millorat mitjançant l'ús del correu electrònic, fòrums de discussió o llistes de distribució que permeten, també, les actualitzacions personals sobre temes científics. Per altra banda, internet té una gran quantitat d'informació sobre salut, medicaments i altres tractaments, disponible per a no professionals.

Els pacients estan adoptant un paper cada cop més actiu i crític respecte a la seva salut i als serveis sanitaris i demanen més informació; en altres ocasions, la cerca de grups d'autoajuda i de les experiències d'altres pacients també poden ser útils a nivell emocional. Alguns pacients recorren a internet per a buscar resposta a aquestes necessitats, fenomen creixent del qual sorgeix el terme que alguns han anomenat e-pacient.

El reconeixement de la capacitat de decisió del pacient sobre la seva pròpia salut i la proliferació de les pàgines web amb informació sanitària estan modificant la manera com es relacionen professionals i pacients. Que els pacients preguntin al seu metge per alguna informació llegida a internet ha deixat de ser una anècdota; també sorgeixen dubtes, recels i/o conflictes quan la informació consultada és de baixa qualitat o sense contrastar, o no segueix les recomanacions i guies de societats i entitats mèdiques reconegudes. Llavors, les conseqüències poden ser importants a nivell físic (reaccions adverses), emocional (falses expectatives, ansietat) i/o econòmic (fraud).

Els professionals sanitaris haurien d'adoptar una visió positiva sobre l'ús de les noves tecnologies i veure-ho com una oportunitat per a reforçar la relació amb els seus pacients. L'educació sanitària és fonamental per incrementar l'autonomia del pacient, cal destinar recursos a ensenyar els ciutadans com utilitzar adequadament internet en relació amb els temes de medicaments i salut i, fins i tot, posar al seu abast informació objectiva i vàlida disponible a internet, ja sigui escrita o basada en vídeos, que complementi i reforci la consulta mèdica, especialment per als que estan més oberts a la relació interactiva amb el professional o als més demandants; és el que ja s'anomena "web-prescripció". Per això cal, també, que els professionals coneguin els estàndards de qualitat d'aquestes pàgines web i puguin identificar-les, així com buscar noves fórmules d'interaccionar amb el ciutadà.

Comitè editorial

Àssun Álvarez, Teresa Arranz, Manel Borrell, David Clusa, Joan Costa, Cristina Ibáñez, Jordi Monedero, Alba Prat, Margarita Ramoneda, Oriol Roura i Corinne Zara

Comitè de redacció

Anna Coma, M. Antònia Gelabert, Cristina Ibáñez, Jordi Peláez, M. Eugènia Rey, Mercè Rodríguez, Lourdes Tamarit i Corinne Zara

Coordinació editorial

Corinne Zara i Cristina Ibáñez

Secretaria tècnica

Anna M. Garcia

El butlletí
e-farma RSB
és membre de

Opinió dels professionals

La informació sobre medicaments a internet adreçada a la ciutadania

La utilització d'internet com a font d'informació sobre temes de salut és actualment una activitat habitual tant entre els professionals de salut com entre la població general. En els darrers dos últims anys el desenvolupament de les eines que caracteritzen la web 2.0 (blocs, Viquipèdia, espais web de tipus social, Youtube, entre d'altres) estan aportant noves oportunitats de comunicació i serveis aplicats en el món de la salut¹.

Actualment, no és possible pensar a tenir el coneixement actualitzat, de forma ràpida i amb l'amplitud necessària, sobre qualsevol tema científic i biomèdic, sense recórrer a la xarxa per obtenir aquesta informació. Per una banda, segons l'Institut Nacional d'Estadística de l'any 2008 existeix prop d'un 60% de la població (entre 16-74 anys) que utilitza internet de forma habitual i sobre un 85% entre els nens de 10-15 anys. Segons un estudi realitzat als Estats Units d'Amèrica (EUA), fins a un 37% dels adults que realitzen consultes a internet sobre temes de salut, ho fan per cercar informació sobre la utilització de medicaments Over The Counter (OTC)²,

mitjançant sobretot eines com Google o Viquipèdia que solen ser les vies a través de les quals els usuaris accedeixen més freqüentment a qualsevol tipus d'informació³. Tot i que el metge continua essent la font d'informació consultada més freqüentment per resoldre els dubtes relacionats amb temes de salut⁴, cada vegada és més habitual que la població accedeixi a internet per obtenir informació sobre diagnòstics, simptomatologia de malalties i detalls sobre tractaments mèdics. Aquest interès s'ha relacionat amb diferents factors com ara, una major necessitat per part del públic en general i dels pacients i familiars per estar millor informats sobre temes mèdics; una major facilitat i immediatesa en l'accés a tot tipus d'informació mitjançant internet; per contactar i compartir experiències amb altres usuaris, així com per un augment progressiu i molt més ampli en la utilització de les tecnologies de la informació i comunicació per realitzar gestions diverses com, per exemple, demanar cita prèvia a través del web⁵. Per altra banda, els professionals de la salut són usuaris intensius de les noves tecnologies de la informació i comunicació i, sobretot, dels diversos recursos als quals es pot accedir a les bases de dades especialitzades de revistes científiques, webs específics sobre medicaments, webs de la indústria farmacèutica i portals biomèdics.

En aquest escenari, un dels aspectes que més preocupa a les associacions d'usuaris, a les organitzacions científiques i sanitàries i als col·legis professionals, és la qualitat de la informació a internet. La qualitat dels webs amb informació

sanitària és molt variable, ja que podem trobar webs de confiança, com societats científiques i d'institucions sanitàries com, a l'altre extrem, webs d'origen dubtós que ofereixen consells inadequats o, fins i tot, perillosos que fàcilment poden ocasionar problemes de salut a aquells persones que els segueixen⁶. També es produeixen diferents formes d'intrusisme que s'aprofiten de la necessitat de les persones malaltes o dels seus familiars per obtenir beneficis econòmics. Problemes com el càncer o les dietes d'aprimament, així com la venda de medicaments, són l'objectiu més habitual d'aquests webs. Un estudi realitzat sobre la informació de diversos medicaments autoritzats a Espanya va demostrar que existeix un gran nombre de pàgines web de baix nivell de qualitat que no tenen utilitat, ni per als professionals ni per al públic en general, ja que fan omissió d'aspectes tan importants per als pacients com és la informació sobre precaucions i incompatibilitats entre medicaments⁷. Hem de tenir en compte que en el nostre país, des dels webs de la indústria farmacèutica, només es pot oferir informació publicitària sobre medicaments de prescripció als professionals que els poden prescriure.

Un altre tema que afecta especialment la xarxa és la venda de medicaments i tant des del Departament de Salut de la Generalitat⁸, com des del Ministeri de Sanitat, mitjançant l'Agència Espanyola del Medicament, han posat en marxa iniciatives específiques per informar sobre els perills de la venda de medicaments que requereixen prescripció i també la necessitat d'una regulació més específica pel que fa als medicaments OTC⁹. S'han proposat diverses estratègies per afavorir l'accés a webs de confiança, com les que ofereixen institucions professionals a través de programes d'avaluació, basats en la certificació i concessió de segells de qualitat¹⁰, així com la recomanació general de dirigir-se a webs d'entitats i organitzacions sanitàries reconegudes com de referència. Hi ha un gran nombre de webs i recursos d'utilitat sobre medicaments. A la taula 1 s'han recollit alguns exemples de webs de referència amb informació específica sobre medicaments.

A la xarxa estan disponibles diversos serveis d'informació com són les consultes virtuals entre pacients i metges i professionals de salut, entre professionals de salut, la participació en els fòrums, blocs i xats per exposar idees, novetats o dubtes tant com a eina social pel contacte entre pacients, com a eina de treball per a professionals sanitaris. En qualsevol cas, és recomanable que les fonts d'informació es caracteritzin sempre per: a) ser precisa, actualitzada, fiable i de maneig fàcil; b) ser accessible en el llenguatge, format i to; c) ser informativa sobre les malalties i tractaments tot ressaltant els beneficis d'un tractament i els seus efectes adversos; d) estar disponible en el moment de la consulta i consistent amb el millor consell; e) estar enllaçada amb altres consells i informacions fidedignes, i f) ser adaptable o personalitzada a les necessitats de l'usuari¹¹, entre d'altres.

És fonamental seguir les recomanacions legals i de deontologia vigents de les professions sanitàries que estableixen la forma en què s'han de tractar les dades personals, o la forma en la qual s'han de gestionar les consultes en línia i la relació que es pot establir amb els pacients i/o públic en general que no permeten realitzar un diagnòstic concret o recomanar un tractament determinat si no existeix un coneixement presencial previ de la persona. Ara bé, diversos serveis com les segones opinions, el control i seguiment de tractaments de pacients coneguts, l'educació de salut i activitats de prevenció són de gran utilitat en aquest entorn i és de esperar que en un futur proper s'hi incorporin noves aplicacions.

Les noves tecnologies de la informació i comunicació, especialment internet, poden suposar diversos avantatges que s'estan avaluant, com ara el control a distància de pacients amb malalties cròniques, recordatoris i actualitzacions en la medicació, la valoració d'imatges radiològiques, etc. També serà cada vegada més freqüent el que he denominat la "webscripció" o recomanació de webs de qualitat amb informació sobre medicaments i altres temes de salut per part dels professionals sanitaris, llocs web que facilitin l'obtenció d'informació de confiança sobre aquests temes que contribueixen a oferir serveis més personalitzats als nostres pacients i al públic en general. Així, donada la gran variabilitat en la qualitat dels webs de contingut mèdic existents a internet, és important promoure diferents estratègies que garanteixin una millor utilització d'aquests recursos. Algunes d'aquestes estratègies són: la creació de comunitats de webs de qualitat com el programa de Web Mèdica Acreditada (WMA) del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona¹², o l'elaboració de guies de recomanacions dirigides als usuaris en què es proposen unes pautes senzilles per promoure un ús més responsable de la informació de salut obtinguda a la xarxa com, per exemple, el Decàleg Guíasinfosalud.es¹³ (taula 2), resultat d'un projecte de recerca cofinançat pel Ministeri de Sanitat i Política Social¹⁴.

La col·laboració entre els diferents actors implicats, tant institucions sanitàries com usuaris d'internet i professionals de la salut, és fonamental per gaudir d'una forma segura de tots els avantatges que les TIC estan aportant en l'entorn sanitari i, en especial, mitjançant internet.

Miguel A. Mayer
Metge
Programa de Qualitat Web Mèdica Acreditada (WMA)
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Taula 1. Webs amb informació específica sobre medicaments

- Agencia Española del Medicamento (<http://www.aemps.es/>)
- Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya (CedimCat) (<http://www.cedimcat.info/>)
- Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos (<http://www.portalfarma.com>)
- European Medicines Agency (<http://www.ema.europa.eu>)
- Fundació Institut de Farmacologia de Catalunya (<http://www.icf.uab.es/>)
- FDA, U.S. Food and Drug Administration (<http://www.fda.gov/>)
- Información Terapéutica del Sistema Nacional de Salud (http://www.msc.es/biblioPublic/publicaciones/recursos_propios/infMedic/home.htm)
- Medline Plus. Medicinas, hierbas y suplementos (<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/druginformati.html>)
- Medscape Drugs (<http://search.medscape.com/drug-reference-search>)
- Vademecum Internacional (<http://www.vademecum.es/>)
- The Internet Drug Index (<http://www.rxlist.com>)

Taula 2. Decàleg per a l'ús de webs de salut (www.guiasinfosalud.es)¹³

qué debemos saber

- 1 Internet es una fuente de información muy útil sobre temas de salud y constituye una interesante herramienta complementaria de orientación para el público en general y pacientes.
- 2 Es conveniente mantener siempre una actitud vigilante ante la información de salud en Internet ya que existen webs que pueden presentar mensajes confusos, curas milagrosas o verdades a medias.
- 3 Desconfíe de los productos infalibles o efectivos para una amplia gama de dolencias, con "ingredientes secretos" o "antiguos remedios", así como de promociones especiales, obsequios o rebajas para la obtención de tratamientos.
- 4 No deben adquirirse por Internet medicamentos que requieran receta médica, recuerde que está prohibido. Para el resto de medicamentos deben seguirse las recomendaciones de las autoridades sanitarias.
- 5 Antes de ofrecer información personal o sobre su salud debe asegurarse de conocer y comprender adecuadamente cuál será la utilización que se realizará de sus datos.
- 6 Cuando visite una web con información sanitaria debería poder responder a preguntas como: ¿quiénes son los responsables de la web?, ¿cuál es la fuente original de la información?, ¿aparecen profesionales sanitarios identificados?, ¿está actualizada?, ¿quién financia la web?, ¿se especifica cómo contactar con los responsables?, ¿los contenidos publicitarios están claramente diferenciados?.
- 7 Antes de realizar cualquier pago por Internet debe asegurarse que la transacción es segura y cuáles son los términos del servicio que se va a obtener.
- 8 Si ha sido víctima o ha detectado algún fraude en alguna web notifíquelo a las autoridades sanitarias y/o a las asociaciones de consumidores.
- 9 En los sitios web que disponen de aplicaciones relacionadas con el correo electrónico, chats, foros y blogs, valore los términos de uso y las cláusulas legales que ofrecen estos servicios para conocer su utilidad y limitaciones.
- 10 Ante cualquier duda sobre la información obtenida en Internet y antes de tomar decisiones que puedan afectar su salud o la de sus familiares, consulte siempre con su médico, farmacéutico, personal de enfermería u otros profesionales de la salud que le aconsejarán adecuadamente.

Bibliografia

1. Lupiáñez F, Mayer MA, Torrent J. Opportunities and challenges of web 2.0 within the health care systems: an empirical exploration. *Informatics for Health & Social Care*. 2009;34(3):117-126.
2. Fox S. Online health search 2006: most Internet users start at a search engine when looking for health information online. Disponible a: http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Online_Health_2006.pdf
3. Clauson KA, Polen HH, Boulos MNK, Dzenowagis JH. Scope, completeness, and accuracy of drug information in Wikipedia. *Ann Pharmacother* 2008;42(12):1814-21.
4. Lupiáñez F. Internet, Salud y Sociedad. Análisis de los usos de Internet relacionados con la Salud en Cataluña [tesis]. Universitat Oberta de Catalunya, 2009.
5. Boot CRL, Mijman FJ. The public and the Internet: Multifaceted drives for seeking health information. *Health Informatics Journal*. 2010; 16(2):145-156.
6. Mayer MA, Leis A, Sanz F. La información de salud en Internet y los sellos de confianza como indicadores de calidad: el caso de las vacunas. *Aten Primaria*. 2009;41(10):534-44.
7. Formigós J, Alloza JL. Farmacología social de la información sobre medicamentos de prescripción en Internet. *Med Clin(Barc)*. 2007;128(13):504-7.
8. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya. Medicaments per Internet, no us la jugueu. Disponible a: <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir2170/doc32066.html>
9. Ministerio de Sanidad. Campaña contra la venta de medicamentos por internet. Disponible a: http://www.aemps.es/ciudadanos/campañas/medicamentosinternet/ventaMed_Internet09/index.htm
10. Mayer MA, Terrón JL, Leis A. La Salut a la Xarxa: propostes de qualitat i certificació. En: La divulgació científica en els mitjans audiovisuals. Quaderns del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), núm. 30, gener-juny 2008: pp. 61-69.
11. Moreira R. Búsqueda de información sobre medicamentos en Internet. Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya (CedimCat). Disponible a: <http://www.cedimcat.info/html/es/dir2434/doc10879.html>.
12. Programa de Qualitat de Web Mèdica Acreditada (WMA) del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Disponible a: <http://wma.comb.es>.
13. Decálogo para el Uso de Webs de Salud. Disponible a: <http://www.guiasinfosalud.es>.
14. Mayer MA, Leis A, García Pareras L, Lupiáñez F, Terrón JL. Decálogo para pacientes sobre el Uso de Información Médica obtenida en Internet. Actes del 30 Congrés Nacional de Medicina de Família. Disponible a: <http://www.semfycc2010.com/modules.php?name=doi&id=16>.

Actualització farmacoterapèutica

Anàlisi de la informació sanitària a internet que la indústria farmacèutica adreça als ciutadans

¿Cómo son las páginas webs de los laboratorios farmacéuticos dirigidas a los usuarios?

López Hidalgo MJ, Aguado Gómez A, Sánchez Ruiz M, García-Moreno Rodríguez G, Alejandro Lázaro G. *Aten Primaria*. 2010;42(5):273-7
http://www.gencat.cat/catsalut/rsb/farmacia/efarma/articles/webs_lab_CIP.pdf

La informació sobre salut és una de les més sol·licitades a la xarxa, però hi ha qüestions no sempre resoltes sobre la seva qualitat i l'objectivitat i imparcialitat dels autors que la difonen. Aquest estudi analitza i descriu el contingut i l'estructura bàsica de les pàgines web dels laboratoris amb informació sanitària adreçada a pacients.

Durant els mesos de març i abril de 2008 es van consultar tots els webs de laboratoris escrits en espanyol i amb medicaments comercialitzats al nostre país (60 webs en total), i es van analitzar diferents variables d'avaluació de qualitat (població diana, autoria, actualitzacions, protecció de dades personals, interactivitat, accessibilitat, publicitat, segells de qualitat, etc.) per part de tres investigadors i de forma independent.

Els temes més freqüents van ser neurologia-salut mental (19,3%), oncohematologia (13,7%), factors de risc cardiovascular (12,5%) i digestiu (12,5%). El 83,3% de les webs especificava la població a la qual es dirigia la informació, pacients i les seves famílies, i un 7% del total de webs incloïa algun contingut no sanitari. L'11,7% de les webs permetia descarregar continguts (per a nens diabètics i hiperinètics), un 41,7% feia omissió de l'advertència que la seva informació no substituïa la consulta mèdica i un 10% permetia fer consultes en línia.

En relació amb l'autoria dels continguts, el 51,7% dels webs especificava l'adreça del responsable del web i un 15% els autors del text. Un 66,7% tenia la data de publicació del contingut i un 13,3% la d'actualització. En el 16,7%, la web es tractava d'una màscara per a la publicitat dels medicaments comercialitzats pel laboratori en qüestió; en un 18,4% dels casos, la publicitat apareixia abans que la informació. En un 5% dels webs es donava la possibilitat de venda en línia (productes dermatològics i nutricionals).

El 85% dels webs analitzats no disposava de cap segell de qualitat (HONcode, Web Mèdica Acreditada o Best Work Places).

Amb aquest estudi es posa de manifest que, malgrat el llenguatge dels webs és clar i senzill i està dirigit a informar superficialment sobre una malaltia, aquestes fonts d'informació no són absolutament neutres quant a publicitat. També cal destacar la manca d'informació sobre els autors i responsables dels continguts, que hauria de reduir la seva fiabilitat.

Escoltem els ciutadans i les seves demandes d'informació sanitària: motivacions per cercar-ne a internet

Online health information seeking in the context of the medical consultation in Switzerland

Caiata-Zufferey M, Abraham A, Sommerhalder K, Chulz PJ. *Qual Health Res*. 2010;20(8):1050-61

http://www.gencat.cat/catsalut/rsb/farmacia/efarma/articles/info_Suissa.pdf

Els motius pels quals els ciutadans recorren a internet per cercar informació sobre temes de salut poden ser molt variats i diferir entre societats i cultures, com ho demostren molts estudis publicats. Aquest article descriu un estudi qualitatiu realitzat a Suïssa entre el 2005 i el 2007, en els quals es van reclutar 27 pacients que havien consultat internet per un problema de salut actual o un de previ (càncer, esclerosi, trasplantament d'òrgans i al·lèrgies, entre d'altres, la meitat dels quals són malalties cròniques); 3 pacients havien utilitzat internet i, posteriorment, ho van deixar de fer. La mitjana d'edat dels enquestats va ser 43 anys (interval 11-69) i la majoria eren dones (16/27). Mitjançant les dades obtingudes dels qüestionaris i de les entrevistes, els investigadors van definir unes categories i unes idees per tal d'explicar el comportament dels usuaris en relació amb aquest tema.

Dels resultats es desprèn que la cerca d'informació mèdica en línia és una decisió racional influïda per factors personals i contextuals. La majoria dels pacients se sent responsable de la seva salut i, per tant, incrementa el paper actiu que desitgen jugar. Per altra banda, la disponibilitat d'informació a la xarxa facilita aquesta cerca, ja que internet es presenta com una eina fàcil d'utilitzar, barata, exhaustiva i disponible en qualsevol moment; no obstant això, dependrà també de les característiques individuals de cada pacient. Es poden identificar grups de població més oberts a fer servir les noves tecnologies. Entre aquells pacients enquestats que havien utilitzat internet anteriorment i que ara rebutjaven aquest recurs, els motius esmentats són no haver trobat la informació necessària, no entendre la informació trobada o no saber què fer-ne.

Quan s'analitzen els objectius que motiven la cerca d'informació a internet, aquests es relacionen amb el fet de preparar-se abans de la visita mèdica, complementar la informació després de la visita, validar la consulta mèdica o per obtenir alternatives al diagnòstic o tractament prescrit.

Els autors també descriuen tres necessitats bàsiques que motivarien la cerca d'informació: reconeixement del pacient i poder mantenir un diàleg més proper amb el professional, per reduir la incertesa (un incentiu que pot ser molt important en aquells pacients que necessiten disposar d'informació detallada i exacta de la seva malaltia i tractament) i la necessitat de perspectiva (informació de què fer per ajudar, mantenir l'esperança en la recuperació, recuperar control del cos, etc.).

Per tant, aquest comportament dependrà de les característiques de la malaltia, de l'individu i del professional sanitari, i no s'ha de veure necessàriament com una forma de qüestionament o desconfiança vers el professional, sinó com un signe de canvi del comportament dels pacients, que demanen més autonomia i coneixement per tal de prendre les seves pròpies decisions.

Posicionament dels professionals respecte a l'ús creixent d'internet per part dels seus pacients

Uso de internet por médicos de primaria y hospitales y percepción de cómo influye en su relación con los pacientes

Mira Solves, JJ, Llinás Santacreu G, Lorenzo Martínez S, Aibar Remón C. Aten Primaria. 2009;41(6):308-14
http://www.gencat.cat/catsalut/rsb/farmacia/efarma/articles/prof_internet_CIP.pdf

En aquest treball s'enquesta 338 metges d'atenció primària i 347 d'hospitals de les províncies d'Alacant, Madrid, Saragossa i Osca, sobre l'ús que fan d'internet a nivell professional, amb els seus pacients i la seva opinió sobre els potencials avantatges i inconvenients. Aquest estudi es va fer entre l'octubre de 2005 i el juliol de 2006.

La dedicació estimada dels metges especialistes a navegar per la xarxa és significativament superior, especialment per a cercar literatura o informació bibliogràfica, accedir a revistes en línia, investigació científica i intercanvi amb altres col·legues mitjançant correu electrònic, fòrums i llistes de distribució. De forma global, un 9,3% dels metges enquestats es fixa en els codis ètics de les pàgines web sanitàries, i un 45% coneix l'HONcode. Un 13,2% dels metges reben consultes de pacients per continguts i informacions llegits a pàgines web, sense diferències entre atenció primària ni hospital; dins d'aquest grup, un 26,3% de metges ha rebut la petició d'una prescripció concreta després d'haver consultat internet. Només un 8,7% rep consultes de pacients a través del correu electrònic (principalment els metges especialistes), ja sigui per complicacions de la seva malaltia, per alternatives de tractament o per sol·licitar un segon diagnòstic. Un 27,6% dels metges enquestats afirma que suggereix pàgines web als seus pacients (prescripció de webs); aquesta pràctica es relaciona amb el coneixement que el metge tingui d'aquestes webs per a pacients.

Com a avantatges, un 42,2% considera que internet permet que el pacient conegui més la seva malaltia i tractament, i un 20,5% que afavoreix l'autonomia del pacient. Per contra, com a inconvenients, el 56,2% té dubtes que la informació pugui ser errònia, un 30,9% considera que pot generar pèrdua de confiança metge-pacient i un 16,9% que genera conflictes. Les diferències observades entre metges de família i especialistes segueix la tendència d'altres estudis previs realitzats també en altres entorns. Sí que es destaca, però, que segons l'opinió dels professionals sanitaris internet no incrementa l'autonomia del pacient, mentre que si es consulta els pacients, aquests consideren que els avantatges superen els inconvenients. Per altra banda, l'augment en el coneixement dels codis ètics i segells de qualitat entre els professionals sanitaris podria afavorir l'increment en la prescripció de webs als seus pacients.

La consulta mèdica en línia, tendència de futur

Pilot study of providing online care in a primary care setting
Adamson SC, Bachman JW. Mayo Clin Proc. 2010;85(8):704-10.
http://www.gencat.cat/catsalut/rsb/farmacia/efarma/articles/consulta_online_AP_USA.pdf

Les noves tecnologies aplicades al camp de la salut afavoreixen un canvi en les relacions entre professionals i amb els pacients; s'han descrit experiències en les que, mitjançant internet, els pacients poden concertar visita amb els seus metges, consultar els resultats de proves de laboratori i consultar els plans terapèutics de medicació, entre d'altres. L'objectiu d'aquest estudi és analitzar la viabilitat i la satisfacció d'un portal de consultes en línia a metges d'atenció primària, realitzat entre el 2007 i el 2009 a la Clínica Mayo dels Estats Units.

Es va definir una e-visita com cadascun dels contactes electrònics, incloent-hi la història clínica, el diagnòstic, la facturació del servei i la intervenció mèdica. Els pacients introduïen directament el seu problema en un camp de text lliure i responien les preguntes d'un qüestionari estructurat per tal d'organitzar la història clínica; també calia indicar signes vitals i medicació concomitant, i existia la possibilitat d'adjuntar arxius amb fotografies. En alguns casos la consulta era per renovar la prescripció de medicaments. Després de completar l'e-visita, el pacient rebia un missatge que el seu metge revisaria la consulta en 24h. També s'informava el metge per correu electrònic del fet que tenia pendent una e-visita al portal segur; la revisió es feia mitjançant un procés estandarditzat per tal d'ajustar al màxim el temps de dedicació. En cas de necessitar medicació, s'enviava la prescripció a la farmàcia i un missatge per avisar l'usuari que la hi tenia disponible.

Durant el pilotatge, es van enregistrar 4.282 pacients i 2.531 consultes en línia. El 71% de les consultes van ser fetes per dones, que també consultaven per familiars ancians i pediàtrics; la mitjana d'edat va ser de 38 anys (4 dies-86 anys). Es van classificar 293 malalties o síndromes, les més freqüents van ser: sinusitis (8,6%), depressió (5,3%), dolor d'esquena (4,8%), tos (3,0%) i ansietat (3,0%); en un 2% de les consultes es va adjuntar fotografies, especialment de rash cutanis. El 89% de les consultes van ser resoltes pel metge de família del pacient i un 11% per altres metges de primària, la majoria durant la setmana i en horari laboral. A més de la valoració de l'estat, els metges van prescriure nous medicaments, van renovar prescripcions i van sol·licitar radiografies, analítiques i altres procediments. El cost de cada e-visita es va estipular en 35€; el personal de la Clínica Mayo i els seus familiars no van abonar aquesta tarifa per estar coberts per l'assegurança, i van fer el 82% de les consultes. Un total de 984 pacients va fer només una única e-visita, i els autors han estimat que, en almenys un 40% (999) del total de pacients inclosos, la consulta en línia va estalviar una visita mèdica presencial.

Aquest nou plantejament permet canviar el paradigma de la consulta mèdica presencial tradicional, adaptar-se a les necessitats actuals de la societat, facilitar l'accés i conciliar-ho amb l'activitat laboral, tot mantenint un servei de qualitat i amb seguretat.

Observatori de consum de medicaments

En aquest apartat s'indiquen dos exemples de programes d'avaluació de la qualitat de la informació sanitària a internet, el Programa Web Mèdica Acreditada del Col·legi de Metges de Barcelona i el Programa HONCode de la Fundació Health on the Net (HON). S'hi descriuen estàndards de qualitat en relació amb l'autoria i propietaris dels continguts, actualitzacions, publicitat, fonts de finançament, confidencialitat, entre d'altres; s'avaluen pàgines web d'acord a aquests i s'autoritzen les webs acreditades a indicar els logotips o segells de qualitat.

Aquesta garantia de qualitat és de gran importància quan es tracta d'informació sanitària adreçada a pacients o usuaris. Els professionals de la salut són fonamentals en l'educació sanitària que faciliten als seus pacients, proporcionant-los informació i eines que permeten la seva autonomia respecte a temes de salut i amb garanties de qualitat; en el camp d'internet, ja es parla del terme "prescripció de webs" al qual s'haurien d'anar adaptant els professionals i els pacients.

1. Web Mèdica Acreditada (COMB) <http://wma.comb.es>

És un programa de qualitat dirigit a pàgines web amb informació mèdica que certifica, mitjançant un procés de revisió, que les webs que s'adhereixen voluntàriament a aquest programa compleixen un conjunt de requisits de qualitat; tot això va creant una comunitat virtual de confiança a internet, tant per als usuaris en general com per als professionals de la salut.

Recull de webs acreditades: http://wma.comb.es/esp/index_wma.php

Web Médica Acreditada

Web Médica Acreditada > **ÍNDICE DE WEBS MÉDICAS ACREDITADAS**

Web Médica Acreditada > **Índice de webs médicas acreditadas**

- » Administraciones autonómicas y locales
- » Administraciones estatales
- » Aseguradoras y mutuas
- » Asociación de pacientes o grupos de apoyo
- » Asociaciones científicas y profesionales
- » Centros asistenciales (hospitales, clínicas, etc.)
- » Compañías farmacéuticas
- » Editoriales y medios de comunicación
- » Instituciones de investigación y desarrollo
- » Instituciones universitarias
- » Otras compañías comerciales
- » Otras instituciones educativas
- » Otras organizaciones sin ánimo de lucro
- » Otros
- » Web profesional personal

» Listado de todas

Búsqueda: [Ayuda](#)

» **Administraciones autonómicas y locales**

- » 1394 **Agència Catalana de Seguretat Alimentària**
- » 1617 **Àrea de Salut de Mérida**
- » 1005 **Centre de documentació de Salut Pública**
- » 1272 **Donantes de Sangre de Córdoba | Centro Regional de Transfusión Sanguinea de Córdoba**
- » 1258 **El Compromiso**
- » 1291 **Hospital Chiriqui**
- » 1642 **Madrid Salud**
- » 1386 **Observatorio de Prácticas Innovadoras en el Manejo de Enfermedades Crónicas Complejas**

2. HON Code. Health Net Foundation http://www.hon.ch/home1_sp.html

La Fundació Health On the Net (HON) promou i guia la publicació a internet d'informació útil i de confiança sobre la salut, així com el seu ús eficient i apropiat. Fundada el 1995, HON es una organització no governamental i no lucrativa, acreditada pel Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides. Durant més de 12 anys, HON s'ha centrat a proporcionar als ciutadans una informació que respecti uns estàndards ètics. Tenint en compte, l'enorme volum d'informació mèdica disponible a internet, el Codi de Conducta HONcode ofereix un estàndard consensuat per a protegir els ciutadans d'informació errònia sobre la salut.

- Per a professionals:

Cercador genèric webs acreditades: http://www.hon.ch/HONsearch/Pro/hunt_sp.html

Cercador webs acreditades amb termes mèdics concrets o per especialitat:
http://www.hon.ch/HONsearch/Pro/honselect_sp.html

- Per a pacients:

Cercador genèric webs acreditades: http://www.hon.ch/HONsearch/Patients/hunt_sp.html

Cercador webs acreditades amb termes mèdics concrets o per especialitat:
http://www.hon.ch/HONsearch/Patients/honselect_sp.html

HON Fundación Health On the Net
Fundación Health On the Net | No Governamental
Información Médica confiable!

EN | FR | DE | SP | PT | IT

HONsearch PACIENTE / PERSONA PROFESIONAL MÉDICO PUBLICADOR WEB
HONcode | HONsearch | HONtools | HONtopics

HONcode sitios

Información Médica confiable
▶ HONcodeHunt
▶ HONselect
▶ WRAPIN
▶ HONmedia
▶ HON News
▶ Orphanet: Rechercher une maladie rare
▶ Recherche Provisu
▶ Conférences

What is new in 2010?
Ask your question in a natural form and rate our answer!
Try the Question/Answering

HONselect es un catálogo de términos médicos y un integrador de búsqueda estrictamente para recuperar asuntos médicos y de salud. El HONselect combina cinco tipos de información - un tesoro de referencia, términos MeSH®, artículos científicos, noticias de atención de salud, sitios Web y multimedia - en un solo servicio para refinar y acelerar su búsqueda. Si Ud no está seguro de la grafía de un término médico, el HONselect le ayuda a definir el término correcto. El HONselect incluye un verificador ortográfico de términos médicos.

Navega con los temas más usuales

Explore 33'000 de términos médicos o seleccione un tema de estas 4 categorías

ENFERMEDADES
VIRUS & DROGAS
ANATOMIA
PSIQUIATRIA Y PSICOLOGIA

Búsqueda por términos médicos

Escriba una palabra específica o una parte de ella (e.g. "hep" para hepatitis)

la palabra en término MeSH

- Términos de búsqueda más utilizados
- Lista de Enfermedades Raras

Traducción de la versión original en inglés realizada por "El Sol" - Escuela de Español

Inicio | Sobre nosotros | Rincón de la prensa | Boletín HON | Mapa del sitio | Política ética | Contactos

http://www.hon.ch/HONsearch/Patients/honselect_sp.html última modificación: Mar 2 2009 © HON 2010